

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Zasebno uradništvo.

Dočim je pred vojno zasebno uradništvo še precej dobro izhajalo, je vojna furija tudi to vrsto duševnega delavstva potegnila v vrtinec proletarske bede.

Kakor ročno delavstvo, so si morali tudi uradniki in nameščenci iskati samopomoči v združevanju — v organizaciji.

Zasebni uradniki Slovenije so si že med vojno ustanovili svojo organizacijo, ter so si z njo očuvali ali pa pridobili marsikatero že izgubljene pravice.

Povojna vročica, ki se je oprijela skoro vseh organizacij in strank, ni prizanesla tudi organizaciji zasebnega uradništva. Pojavili so se nekaki »državotvorni« elementi, (demokrati) ter so rovarili v organizaciji na vse načine, da bi zavzela napram vladujočim strankam prijazno stališče. Ker se to ni in se tudi ni moglo zgoditi, so napravili v organizaciji razdor na ta način, da so pričeli ustanavljati slične, konkurenčne organizacije.

Daleč smo mi od tega, da bi razbijali stanovsko organizacijo, če kolikor toliko vrši svojo dolžnost. Ne moremo pa pri tej priliki zamolčati dejstva, da je precejšen del krivde, da se je ta organizacija razbila, tudi na strani onih ljudi, ki so to organizacijo vodili. Kakor je neokusno, če se jim očita osebno nepoštenost, tako se po drugi strani ne da zamolčati, da so vodili organizacijo v tako ozkosrčnih vodah, da na svojem pomenu in razmahu ni mogla napredovati.

Uradniška organizacija, ki si ne zna poiskati zaveznikov v organizacijah drugih kategorij uradništva in če ne stremi za čim ožjim sodelovanjem z de-

lavskimi organizacijami, bo prej ali slej prispela na mrtvo točko.

Povedati je treba, da so bili tudi člari temu stališču zelo naklonjeni in ko je na lanskem kongresu predlagal sodr. Svetek, ki je bil navzoč kot zastopnik Strokovne komisije, je večina delegatov ta predlog prav simpatično pozdravila.

Rovariti proti temu predlogu so pričeli najprvo oni »državotvorniki«, ki so letos to organizacijo sami razbili. Žalibog tudi oficijelno vodstvo organizacije predloga ni sprejelo popolnoma, temveč, da ugotovi nagnenju večine delegatov, je obljubilo, da bo iskalo stikov z delavskimi organizacijami, vendar je treba konstatirati, da se to do sedaj še ni zgodilo.

Razumljivo je, da rodi tako ravnanje v delavskih vrstah upravičeno nezaupanje, vsled katerega pa imata obe skupini, delavstvo in uradništvo, še večjo škodo.

Trajno se pa to ne sme vršiti. Neznosne življenske razmere, v katerih živi nameščenec kakor tudi delavec, se ne bodo zboljšale same od sebe, temveč bo treba zanje dejanj — silnih dejanj.

Uradnik in delavec, ki imata slične interese in skupnega nasprotnika, morata skupno nastopati.

Mi s svoje strani ponujamo roko, žal nam bo in ne bomo odgovorni za posledice, če jo druga stran ne bo sprejela.

Naše zaupnike po tovarnah in podjetjih pa prosimo, da informirajo uradništvo in nastavljenice o tem našem stališču.

Opozorite jih na ta članek!

Pomen organizacije.

Organizacija ima svoj veliki pomen, katerega šele polagoma razumejo kulturne narodi. Naprej in najboljše ga razumejo oni, ki ljudstvo vladajo gospodarsko in kulturno. Le polagoma se začnijo zavedati izkoriščani, da so izkoriščani ter se poizkušajo postaviti v obrambo proti izkoriščevalcem. Zgodovina delavskega gibanja nas uči, da so od vsega početka, ko se je začel razvijati kapitalizem ter z njim sužnost, izbruhnile vstaje delavskega ljudstva, sedaj tu, sedaj tam, neorganizirano sicer ter mnogokrat brez jasne cilja. Da je bilo organiziranim izkoriščevalcem lahko zatreti vsako tako gibanje, če ne drugače z oboroženo silo ali pa z izstradanjem, vse to nam je danes lahko razumljivo. Proti organiziranim izkoriščevalcem ter absolutno vladajoči gospodi se je začelo izkoriščano ljudstvo organizirati. Danes v dvajsetem stoletju imamo natančne programe, v okviru ka-

terih imamo načrtane svoje zahteve. Da delavno ljudstvo spozna naše cilje, imamo časopise, knjige ter govornike, kateri razlagajo po shodnih program in zahteve. Vsak govornik, vsaka propagandna knjiga ter časopisi naglašajo: izkoriščano ljudstvo, organiziraj se! Kajti kaj nam pomaga samo lepi programi, če ljudstvo ne spozna poti, ki pelje do izvedbe programa? To pa so organizacije. Zakaj? Kaj nam morejo organizacije pomagati? V organizaciji se hočemo združiti vsi tisti, ki smo spoznali cilje za prave in tudi za dosegljive. Gotovo pa je, da jih nam ne bo nihče na krožniku serviral, temveč se bomo morali v organizacijah za nje boriti, da jih dosežemo. To je pa silno težavno, kajti vsak bo imel drugo mnenje, kako se naj organiziramo in kaj naj vsak dela in kako se naj ravna, kratko, kaj so njegove dolžnosti. Zato je pa treba v vsaki organizaciji jasnosti. Da si bomo vsi na jas-

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošta pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din.

Oglaš: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

nem. so se zbrali skupaj delgati od vseli organizacij ter sklenili zakon, po katerem se hočemo ravnati in temu zakonu pravimo pravilnik (statut). Pri sklepanju pravilnika pa niso bili vsi za njega, ker so se jim zdele nekatere točke o dolžnostih preostre, zato je glasovali tisti proti, večina je pa bila za njega.

S programom se pa strinjamo vsi. — Kaj hočemo sedaj storiti? Hočemo zaradi manjšine pravilnik izpreminjati? Ne! Če bi tako delali, ne bomo nikdar gotovi, ker bo imel vedno kdo kaj ugovarjati. Čakali bomo zato, da ga izpremeni zopet večina, če bo to spoznala za potrebno. Kaj pa hočemo storiti s tistimi, ki se pod nobenim pogojem nočejo držati sklepov? To vprašanje prepuščamo članom v premišljevanje.

Do pred kratkim nismo mogli trditi, da bi imeli kakšne organizacije. Polagoma in z velikimi fizičnimi napori si je zmisel za organizacije pridobila tal.

Vse, kar se hoče imenovati organizacija, mora imeti silo, moč. Kjer tega ni, ne moremo govoriti o kakšni organizaciji, kajti vsak bo delal, kar se mu bo ljubilo in ne bo čutil nobene odgovornosti. Takšnemu početju pravimo anarhija. Mi se pa zavedamo svojih ciljev in tudi svoje odgovornosti. Zatorej se organiziramo in si izvolimo za vodstvo odbor, kateri prevzame odgovornost, da se sklenjeni sklepi izvršijo. Članstvo ima pravico in ne samo to, temveč tudi dolžnost, da se prepriča, če se sklepi izvršujejo, kajti kritika zdrave in pametne opozicije bo mnogo pripomogla k zboljšanju organizacij. Na vsakem prihodnjem občnem zboru si bo članstvo, ki ve kaj hoče in dela, zbralo vodstvo takšno do katerega bo imelo zaupanje. Vsak pa, ki se je postavil izven organizacije, nima pravice, da kritizira delovanje vodstva ali vsaj ne drugače, kakor jo ima vsak nasprotnik. Nasprotniki (klerikalci itd.) imajo gotovo tudi pravico, da nas kritizirajo. Organizacija bo obdržala svojo moč le, če bo imela orožje, da se lahko brani proti vsakemu škodljivemu vplivu in bo, če se zaveda svoje odgovornosti, tudi to orožje rabila. V tem oziru ne more biti nobenega govora v disciplinirani organizaciji o kakšnem popuščanju ali kompromisih. Kdor je v organizaciji, se mora ukloniti disciplini, sicer ga mora organizacija izločiti iz svojih vrst, če se sam ne izloči.

DRŽAVNI PRORAČUN.

Pretekli teden je pričela narodna skupščina razpravo o proračunu za l. 1922. Pri tej priliki je imel finančni minister uvodni govor, kjer je povedal marsikaj zanimivega.

Tako je bilo spočetka določenih izdatkov 9 milijard, končno pa se je posrečilo znižati proračuniene izdatke na 5 milijard in 690 milijonov Din. Med drugim je bilo to mogoče vsled znižanja števila

uradništva: odpuščenih je bilo 9996 uradnikov.

Glede dohodkov ni povedal jasno, če bodo izdatke res popolnoma krili. Govoril je seveda o davkih in se dotaknil najbrže predvsem tistih, kjer misli nož še bolj zastaviti. Predvsem je omenil neposredne davke, ki so nanesli manj, kakor je bilo predvideno; posebno slabo, da se je izkazala Slovenija. Koliko vemo, je Slovenija plačala vse predvidene direktne davke in še celo več. Naši poslanci bodo morali za neosnovan napad na Slovenijo, pošteno prijeti fin. ministra. Prešel je tudi na valutno vprašanje ter izrekel trditev, da povzročata padanje dinarja umetnim potom Zagreb in Ljubljana. Tudi mi smo tega mnenja, pristavimo samo: tudi Beograd. Dragoceno je priznanje fin. ministra, da je mogoče manjšati vrednost naše valute tudi umetnim potom. Do sedaj so se odločujoči krogi izgovarjali na povojne razmere. Naše mnenje je, če se nekaj izpreminja umetnim potom, se bi že našla kakšna druga »umetna« pot, da bi se umetna izprememba ne vršila Tisto pot seveda bi morala najti vlada, ki je pa v Beogradu. Če je ne more najti in preprečiti, da onadva potiskata valuto navzdol, potem je pač še najbolj kriv Beograd sam.

H koncu je dal fin. minister izraza, prepričanju, da se finance boljšajo in da bomo kmalu na »zeleni veji«. Žal moramo reči, da so to samo besede. Vse kaže, da je minister marsikaj zamolčal tako ni niti omenil visečih državnih dolgov (koliko jih je, kdo sploh ve?) Sicer pa vsakdo, mislimo, na lastni koži čuti, kako se državne finance boljšajo, vedno so boljše samo valuta pada z vsakim dnem — raste pa draginja. Če imenuje minister to izboljšanje imenujemo mi po naše poslabšanje.

Politične vesti.

+ **Kriza belgrajske vlade** še vedno traja in je baje odvisna od avdijence zunanega ministra Ninčiča pri kralju Aleksandru. Pašić je naenkrat zavzel odklonilno stališče proti Italiji, poleg tega pa se še ni pomiril pravosodni minister, preko katerega je kralj pomiloštil atentatorja Stejića, ki so ga hoteli obesiti 28. junija.

+ **Belgrad pričakuje carsko rusko vlado.** Ko je poslanec Šimrak protestiral, ker ni dobila »Hrvatska Obrana« iz Osijek brezplačne železniške karte ter se pritožil da jih pa dobivajo brezplačno Wranglovci, so mu odgovorili: »Ej, gospod poslanec, ti se ne voziš brezplačno. Mi vse te vožnje bilježimo, pa ko bo prišla carska ruska vlada, bomo dobili vse te vožnje plačane!«

+ **Belgrajska vlada** bo podaljšala začasno trgovinsko pogodbo z Avstrijo, ki poteče 30. t. m.

+ **Usoda 100 milijonskega dolarkega posojila** še ni znana, ker se radikali pod vodstvom Vel. Jankovića trdijo preprečiti posojilo. Kakor poročajo iz Beograda pride v ponedeljek na vrsto razprava o tem posojilu, ki bo trajala ves prihodnji teden.

+ **Na bolgarsko mejo** so odposlali dva pehotna polka in tri oklopne avtomobile. Kakor poročajo, je izgrede v Makedoniji povzročil predvsem nesrečni belgrajski režim, ki je uprizarjal veleizdajniške procese proti stotinam makedonskih kmetov, katere so s pavšalnimi trditvami, da držijo z Bolgari, obsojali na več let ječe oz. jih usmrčali.

+ **Avstrijska strokovna komisija** je objavila pregled za leto 1921. Strokovna komisija je štela koncem leta 1921. 1.079.777 članov, med katerimi je 261.540 žen.

+ **Pri demonstracijah za zakon o zaščiti republike** je prišlo v nekaterih krajih v Nemčiji, kakor v Frankfurtu a. M. Kölnu, Düsseldorfu in Wiesbadenu do krvavih pobojev, ki so jih, po poročilih, izzvali komunisti. Drugače so demonstracije potekle v najlepšem redu.

+ **Berlinska policija** je vsled množičnih se napadov opremila vse tiste, ki so na črni listi reakcionarnih elementov, s policijsko stražo. Med zaznamenovanimi so: prometni minister general v. Gröner, poštni minister Giesbert, glavni urednik »Vossische Zeitung« Georg Bernhard in še cela kopica drugih.

+ **V Berl** u so 3. t. m. pričeli z obravnavo proti bivšemu ruskemu častniku Sabeljskemu in Faborickemu, ki sta pred kratkim pri napadu na voditelja ruskih kadetov, Miljukova, umrtila urednika Nabokova in ranila več oseb. Obtoženca sta že leta 1917. pobegnili v Nemčijo, kjer sta delovala v vseh protirevolucionarnih akcijah ruskih izseljencev. Miljukova sta nameravala usmrtiti, ker sta ga smatrala za glavnega povzročitelja ruske revolucije. Obravnava še traja in ji prisostvuje obilo ruskih izseljencev.

+ **Maksimilijana Hardena**, urednika berlinskega »Zukunft« je napadlo 3. t. m. več oseb, ki so ga z gumijevimi palicami na tla podrli. K sreči pa ga niso do smrti pobili in tako se je posrečilo policiji z Hardenovo pomočjo aretirati glavnega napadalca. Ta napad je v najtesnejši zvezi s člankom, v katerem je Harden zahteval, odločno postopati proti nemškimi nacionalcem.

+ **Bavarski ministrski predsednik** Lorchensfeld je sklical takoj po svojem povratku iz Berlina ministrsko sejo, na kateri je poročal o berlinskih sklepih. Ministri so se izrekli proti zakonu o zaščiti republike.

+ **V boju za delavske zadruge** v Julijski Benečiji so zmagali na celi črti socialisti. Komunisti niso dobili na kongresu zadrug, ki se je dne vršil v Trstu, niti enega zastopnika v odboru.

+ **Vsodržavni svet delavske konfederacije** se je pričel v Genovi 3. t. m. Poslanec Aragona je v svojem govoru povdarjal, da če bi se delavstvo hotelo postaviti v okom sedanjemu položaju z generalnimi stavkami ali s puntarskim gibanjem, bi imeli proti sebi ne le vse sile fašizma, temveč tudi oboroženo silo države. Ne preostaja nič drugega, nego da se izrabijo parlamentarne sile, ki naj zagotovijo delavstvu jamstva, potrebna za življenje in prosti razvoj.

+ **Uporaba armad.** Poročajo nam: Evropo naj nanovo zgradi stalne evropske armade — se glasi v načrtu, katerega je predlagal Ligi narodov major A. D. Watts, prejšnji glavni inženir sedmega bataljona kanadskih železniških čet ter sedaj ravnatelj neke jeklarske družbe v Angliji. Major Watts izjavlja, da trošijo stalne armade v Evropi velikansko energijo tekom manevrov in vežbanj in če bi tem armadam poverili konstruktivno nalogo zopetnega zgrajenja od vojne raztrgane Evrope, bi lahko ekonomske izgube popolnoma nadomestili. »Jaz ne morem videti nikakega uveljavljenja razoroženja«, je rekel major Watts. »Evropski narodi morajo obdržati male obrambne armade in če je stvar takaka, zakaj bi teh armad ne uporabili za povečanje narodnega bogastva, mesto da predstavljajo velikansko breme?« To bi ne predstavljalo nikakega vmešavanja v industrije, kajti delo v pristaniščih, zalivih in gozdovih, katerega bi se lotile te armade, je delo, katerega si nikdo drugi ne more privoščiti, ker bi bilo predrago. »Vzemimo slučaj Francije. Njena pristanišča so naravnost v obupnem stanju. Prilike v železniških iztočističnih so slabe in dosti prostora je tudi za velik razvoj vodnih sil.« »Nabeneza vzroka tudi ni, zakaj bi boljše ne izrabili njenih skladišč potasij.« Major Watts ni mnenja, da bi bila vojaška vrednost stalnih armad zmanjšana vsled njih uporabe v konstruktivne svrhe ter predlaga, da naj bi bile čete najmanj po dva me-

seca v letu deležne poglobljenega vojaškega vežbanja. »Armade bi lahko razvile visoko tehnično izurjenost tekom takih rekonstruktivnih del«, je izjavil major Watts ter dostavil, da je bila svetovna vojna dejanski vojna inženirjev in da so osem odstotkov časa armad porabili za inženirske načrte. Načrt, katerega je predložil major Watts Ligi narodov, določa, da naj razni narodi financirajo taka javna rekonstruktivna dela, kakor jih morejo financirati, da pa naj Liga narodov financira druge načrte, ki bodo koristili mednarodni trgovini. »Napravimo iz armad kapital, mesto breme«, je rekel Watts.

+ **»Petit Parisien«** poroča, da je ameriški kongres sprejel 9. februarja t. l. zakon, ki določa, da morajo vsi dolžniki vrniti v teku 25 let svoje dolgove, in to s 5% obresti. Francija dolguje Ameriki 3500 milijonov dolarjev, tako da bi znašal letni anuitet okoli 200 milijonov dolarjev. Če bi Angleška stavila Franciji iste pogoje, bi znašal dolg 2500 milijonov dolarjev, a anuitet okoli 160 milijonov dolarjev. Francija bi morala tedaj letno plačevati okoli 1500 milijonov mark v zlatu, to je vsota, ki je nekoliko višja od one vsote, ki jo mora plačati Nemčija Franciji. Vprašanje je seveda, če bodo zavezniške države pristale na povračilo medsebojnih dolgov.

+ **Iz Rige** poročajo, da je prispelo v Petrograd 6 parnikov, vojaki, zrakoplovi in municija. Sovjetske čete baje nameravajo napasti zapadno Estonijo, da ugrabi velike množine žita, ki so tam nakopičene.

+ **Amerikanski parnik** »Herbert Hoover« je sovjetska oblast na Krimu zaplenila, češ, da je bil nekdanji ruski parnik, ki pa so ga Amerikanci zaplenili.

+ **Reuterjev urad** poroča, da se bo položaj na konferenci v Haagu razjasnil tekom enega tedna. Ruski delegat Litvinov je namreč izjavil, da se bo ruska delegacija v teku enega tedna vrnila v Mologu, če ne bodo do tega časa zvedeli za količino kredita, ki ga daje antanta Rusiji.

+ **Ruski monarhisti v Haagu.** V Haagu so prijeli 15 ruskih monarhistov, ki so prišli tja z napačnimi dokumenti, z namenom usmrtiti Litvinova, ki je vodja ruske delegacije.

+ **»New York Times«** je priobčil članek Klementa von Radowitza, ki poroča, da je bila v posetu pri bivšem nemškem cesarju Viljemu, ki je ob tej priliki izjavil, da upa v povratek monarhije v Nemčiji, da pa ve, da on ne bo prišel več na prestol. Mnenje kaiserja Viljema potrjuje izjava Lloyd Georgeja, ki je rekel, da bi nastala resna mednarodna situacija, če bi zmagali v Nemčiji reakcionarji.

+ **Ameriški miliarder Morgan** se je sestal z angleškimi, francoskimi in belgijskimi člani pariške konference, s katerimi se je zedinil, da bodo sklicali novembra meseca konferenco za posojila v Parizu.

Dnevne vesti.

Opozarjamo vse sodruge v Mežlškodolini, da bomo priobčili v jutrajšnji številki »Napreja« zelo zanimiv dopis iz Prevalj, ki ga danes, žal, zaradi preobilice gradiva nismo mogli objaviti.

Slovenski maturantje, ki so se pretekli terek odpeljali na počitniško potovanje, so prispeli v sredo, 5. t. m. v Beograd, kjer so jih zelo gostoljubno sprejeli.

Na posvetovanju gledaliških upravnikov v Zagrebu so sklenili, naj postopajo vsa gledališča enotno v vseh finančnih vprašanjih ter da se po možnosti izenačijo plače igralcev.

Proslava čeških obešencev v Pragi. Na trgu praškega starega mesta, kjer so 21. junija 1621. padle pod mečem krvnika glave češkega plemstva, se je

vršila 1. t. m. svečana manifestacija v proslavo zmage češkoslovaškega naroda nad stoletnim tlačiteljem. Dne 17. junija 1918. je padel pri Fossaltu eden izmed organizatorjev češkoslovaških legij v Italiji, podporočnik Čapek, nekdanji rudar v Moravski Ostravi, a 19. junija 1918. sta bila dva druga legijonarja — Hercik in Turpiš — obešena od Avstrijcev. Njihovi ostanki so bili odkopani in prepeljani v Prago. Mesto Zborow na bivši avstrijsko-ruski meji v Galiciji, kjer so se češkoslovaški legijonarji v ruski armadi proslavili s tem, da so po trodnevni bitki 3. julija 1918. potolkli Avstrijce, je poslalo Čehoslovaški truplo češkoslovaškega neznanega vojaka. Po štirih letih so bili ostanki legijonarjev Hercika in Turpisa ter neznanega vojaka pokopani na legijonarskem pokopališču v Pragi, a ostanki legijonarja Čapeka so bili prepeljani v Moravsko Ostravo, da se pokoplje v isti zemlji, kjer se je mučil za svoje življenje pred vojno. Svečanemu pogrebu je prisostvovala češkoslovaška vlada, dalje diplomatski zbor, češkoslovaške in inozemske narodne organizacije, vojaška odposlanstva, odposlanstva legijonarjev in mnogo ljudstva iz vseh delov češkoslovaške republike.

Znani nemški specialist dr. Forster je izjavil raznim poročevalcem v Rigi, da je Ljening obolal za hrbtenično jetiko v drugem stadiju.

Velika toča ob gardskem jezeru. V bližini gardskega jezera je bila 3. t. m. strahovita nevihta, ki se je raztezala nad ozemljem dolgim kakih 70 in širokim kakih 15 km. Padala je toča, ki je imela zrna težka pol in celo do 1 kg. Poljski pridečki so uničeni. Več streh je prebitih od toče. Pričeli so z akcijo, s katero nameravajo oprostiti ljudstvo davkov.

Strašna nesreča pri New-Jerseyu. Iz Pariza poročajo o strašni železniški nesreči, ki je zahtevala preko 60 mrtvih in več sto težko ranjenih oseb. Brzovlak je namreč skočil iz tira.

Francoska hipotekarna banka, pri kateri je udeležen tudi Pašičev sin, je dobila dovoljenje za izvoz 200.000 levov na Bolgarsko. Pri pregledu zaboja, ki ga je spremljal kurir imenovane banke, pa so našli 500.000 levov. Kurirja so aretirali, o škandalu pa že pišejo inozemski listi.

Ljubljana.

K predvčerašnji notici o čudnih razmerah v Lichtenturnovem zavodu in na državni dvorazredni trgovski šoli smo prejeli od neprizadete strani zadostno pojasnilo, ki dokazuje, da vodstvo državne dvorazredne trgovske šole pač ne more namenoma delati pri sprejemanju gojenk neprilik nobeni absolventki tretjega razreda meščanske šole, ker je priglasih tako veliko število izbornih ocenjenih kandidatinih, ki so absolvirale že štiri razrede meščanske ali druge srednje šole, da žal še teh ne bo mogoče vseh sprejeti. V kolikor se je kritika našega dopisnika nanašala na vodstvo državne trgovske šole, s tem radi lojalno popravljamo. — V zadnji smo prejeli danes tudi popravek od vodstva državne trgovske šole. Prepričani smo, da se bo vodstvo zadovoljilo rajši z našim prostovoljnim, odkritosrčnim popravkom. Popolnoma soglašamo z vodstvom zavoda, da je treba napeti vse sile, da bo dala vlada potrebnih kredit za zgradbo tako nujno potrebnega šolskega poslopja. Šola se mora danes stiskati po privatnih hišah, nima prostora za vzporednice in tako je razumljivo, da je treba energično »rešetati« pri izboru sprejetih. Na

drugi strani pa je tudi človeško razumljivo, da se razburjajo težko prizadeti, ko vidijo izgubljeno lito svojega otroka. V neznanju položaja, vzrastli v današnjih zastrupljenih političnih odnosih, vidijo vzroke tudi tam, kjer jih ni. Naša krivda je, da nam je zdrknila v naglici notica v obliki, kakor nam je došla. Zato smo takoj potem po lastnem nagibu poiskali zanesljive informacije ter dognali položaj, kakor ga tudi slika vodstvo zavoda.

Knjigoveška stavka. Neki železničar, Anton Porenta, prihaja popoldne redno delat. (stavkokaz). Knjigovezi opozarjajo južno železnico, naj malo gleda na svoje ljudi, da ne bodo drugim skaze delali.

Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov. Sekcija Ljubljana sklicuje sestanek v petek 7. t. m. ob 20. v posebni sobi »Hotela Tratinik«. Vsled važnosti razgovora o ukinitvi nekaterih oddelkov tehniške fakultete, organizaciji avtonomne direkcije saobračaja, izdelavi načrta občne državne saobračajne mreže, se pričakuje polnoštevilno udeležbo. — Odbor.

Neki gospod, Ljubljčan, je izgubil v torek 4. t. m. popoldne v Tivoljskem gozdu črno usnjato listino z nad 3000 K denarja. Šofersko legitimacijo s sliko na ime E. K. in drugimi spisi. Oseba, ki je listino našla, je bila opažena in se zasleduje. Pozivlje se, da preden postane kaznjiva, prostovoljno odda ali pošlje najdeni predmet proti nagradi 800 K v trgovino Ivan Gričar, Selenburgova ulica ali pa na policijo. Isto nagrado dobi, kdor lastniku do izgubljenega pripomore.

Celje.

Pomočniške izkušnje. V nedeljo, dne 3. julija so se vršile pomočniške izkušnje. Pri izkušnji so bili tudi elektrotehniški vajenci iz mestne elektrarne. Izkušali so jih Mahorko, poslovodja mestne elektrarne in bivši izdelovatelj klavirjev g. Ropas. Gospod Rebek, ali čutite nesmisel? Gospod Mahorko se še do danes ni izkazal pri občini z izpričevaji. Občina jih je zahtevala, a ni dobila ničesar. In vendar ga je nominiral g. Rebek za izprašalca svojih lastnih vajencev, ki jim je grozil, da jim bo dal pri izkušnji po hrbtu, ker niso hoteli delati vzornega dela za preizkušnjo pri Ropasu, ampak so prosili g. Rebeka, da delajo pri koncesioniranem mojstru. — »Nova Doba«, obrt tako ne bo napredovala!

Maribor.

Nesreča, Alojzija Čelofiga, delavka kartonažne tovarne v Mlinški ulici, je iz neprevidnosti vtaknila desno roko v rezilni stroj, ki ji je odrezal dva prsta.

Se k ponočnjaškemu davku. Pišejo nam: »Ljudski glas« preteklega tedna je priobčil pod rubriko »Maribor« članek, ki nasvetuje, naj bi enodinarski ponočnjaški davek, kakor ga sedaj uvažajo po vseh večjih občinah, spremenili v progresivni davek na ceho. Ta misel je zelo dobra že raditega, ker bi prinašala na socialno pravičen način ogromne dohodke ne samo velikim občinam, temveč tudi manjšim, katerim bi se potem izplačalo, da ga uvedejo. Samo moramo pripomniti, da progresivnost, kakor jo priporoča omenjeni članek, ni progresivnost — vsaj jasno ni izražena — temveč diši bolj po takz. percentualnosti, ki nima s progresivnostjo, kakor jo mi socialisti razumemo in tudi uvajamo, dosti skupnega. Mogoče je uredništvo nalašč pustilo pasirati to nejasnost, da izzove praktično debato o pravi progresivnosti; na vsak način pa mora dobiti članek dostavek, ki bo pomenil popolno jasnost. Članek govori o desetodstotnem obdavčenju na ceho, bi moral povedati, ali si misli stvar tako, da bodo vse cehe, majhne in velike, obdavčene z istimi desetimi odstotki. To bi ne bilo pravilno, ker bi bogati požeruhi še vedno dal relativno istotoliko davka iz svojega žepa, kakor revež, ki bi si privoščil iz potrebe čašo bele kave in kos kruha v skupnem znesku za 2 in pol do 3 dinarje. Pravično pa bi bilo tako, da bi se ceha do 5 dinarjev prav nič ne obdavčilo, do 10 dinarjev recimo 10 odstotkov, do 20 dinarjev 15 odstotkov, do 30 dinarjev 20 odstotkov itd. Teh številček seveda ne predlagamo kot končnoveljavne, temveč se lahko vzamejo po različni potrebi drugo diferenco med dvema najbližjima členoma v progresivni vrsti po znanem matematičnem obrazcu, ki je silno preprosto. Tedaj šele bi bil davek izveden po čistem načelu in tedaj šele bi lahko govorili,

da ni davek proti socialističnim, to je proti pravičnim nazorom. Bogati lemuhi bi sicer »gor plačali«, ampak niti oni ne bi mogli govoriti, da se jim godi krivica. Prosimo cenj. uredništvo, da se naše misli objavi. — Pristaši neokrnjenih načel.

Ptuj.

Hitra pomoč je potrebna. Poročali smo že o hudi nevihti, ki je koncem preteklega meseca razsajala po Ptujskem polju. Šele sedaj smo v stanu podati natančnejšo sliko. Ca 150 milijonov kron je napravila toča škode. Polje in vinogradi v vseh treh sodnih okrajih ptujskega političnega okrožja so marsikje popolnoma uničeni. Ljudje, ki so si obetali izredno dobro letino, so čisto obupani, marsikdo bo moral vzeti be-raško palico v roke, ker je ponekod ujma trte tako obdelala, da ne bodo mogle več let obroditi sadu. Hitra državna in zasebna podpora bi bila na mestu in to v čim izdatnejši meri, da se ne bo v zimskih mesecih pojavil glad. V sedanjih razmerah je že tako, da nosi vsaka elementarna nesreča podobne posledice za seboj. Človek, ki je gural celo leto, da preskrbi sebe in družino, je naenkrat pahnen v skrajno bedo, iz katere se mnogokdaj ne more več izkopati. In vendar bi se dalo vsemu temu na enostaven način odpomoči, če bi sprejela država obsežno zavarovalno akcijo v svoje roke. Vpreči bi morala šolo k temu, da bi ljudstvo ob vsaki priliki podučevala, kako bi lahko ostalo v vseh neprilikah gospodar položaja. S takim podukom bi šola nudila več pozitivnih uspehov, kot pa da javnost poneumnjuje s patriotičnimi kapucinadami. Na mestu bi bil tudi zakon, ki bi ljudstvo prisilil, da se zavaruje za majhen denar proti življenjskim in naravnim nezgodam (n. pr. tudi proti požaru, ki napravi vsako leto toliko škode). Da bi imel tak zakon najboljše uspehe, dokazujejo razne evropske in druge države, ki ga imajo že uvedenega. Seveda bi morala država v tem slučaju sprejeti zavarovalnice v svoje roke in vsaj po večjih krajih ustanoviti podružnice. Zasebnih zavarovalnic je pri nas premalo in ljudstvo jim niti ne zaupa. Je tako, da gledajo preveč na masten dobiček, premalo pa na svoj idealni namen. Pri državnem zavodu ni tako težko odpraviti ta samodobičarski moment. Enake uspehe kakor državna akcija bi žela akcija posameznih občin. Če ustanavljajo občine v svojem delokrogu razne hvalevredne hranilnice in posojilnice, čemu bi se jim ne obnesle tudi zavarovalnice? Treba bi bilo samo jasnega spoznanja, da so za to postavljene, da ljudstvu koristijo, ne pa da nad njim gospodarijo. Tam, kjer imamo socialisti večino v občini, tam bi morali dati v tem oziru zgled. Če že noče vlada sama hoditi v delu za javno dobrobit v prvi vrsti, naj bo vsaj še toliko desintezirana, da ne bo metala dobri iniciativi polen pod noge. Videli pa smo, da ni državi nikoli škodovalo, nasprotno celo koristilo, kjer je začela izvajati socialistične zahteve. Primer imamo v bolniškem zavarovanju delavcev.

Črna. Blagohotnost naših kapitalistov in njih podreptnikov nas sili, da se javnosti pritožimo in opišemo našo usodo. Težka roka angleškega podjetnika nas neusmiljeno tlači dnevno nižje k tlom, servira nam razne dobrote v našo škodo in nam krati dan za dnem itak borni, a krvavo zasluženi kruh. Navrgli so temu trdemu kruhu zdaj še, da moramo ženske delavke opravljati moška naporna in nevarna dela pri žični železnici, ako sploh hočemo biti deležne

dobrot tukajšnjega rudnika. Tu bodo sicer gg. Krajger, Kordan et Co. ugovarjali, češ: same so to zahtevale, da pa ne boste gg. petolizci mislili, da ne poznamo vaših prefriganih nakan, vam takoj odgovarjamo: to našo v skrajnem obupu prinešeno zahtevo ste po dobro premišljenem načrtu umetno provocirali, vedoč 1. da je tu ugodna prilika dobiti cenejše moči za žično železnico, 2. je s tem brezposelnost odstranjena, še celo nove moči so lahko sprejeli, in 3. vam je še pa povrh kak hinavec šepnil na uho delavsko hvaležnost: »Anzgleži so pa fejšti, kar se končno tudi prileže. Povrh tega ste s tem dosegli glavni akt svojega programa: omožene na cesto! In tu tiči pravzaprav glavni vzrok naše pritožbe. Pomislite in sodite sotrpini! Začeli so po vrsti tako: najstarejše delavke, ki bi mogoče v kratkem začele zahtevati pokojnino, na cesto, ker nam ne marajo plačati tistih par krajcarjev pokojnine, za katero smo garale celo življenje pri njih, na cesto omožene, ker itak mož dobiva »napitnino«, s katero naj danes preživlja sebe in družino, — no in na vse zadnje tudi takih ni treba več pri obratu, ki ne ugajajo očesu enega ali drugega apostola. Izmed vseh teh so pa najmanj potrebne »angleškega kruha« tiste, ki se nahajajo v oni preklicani rdeči strokovni organizaciji. — Da nas, odpuščene, zato nekateri zasmehujejo, je pač žalosten dokaz nezavednosti in delav-

ske nesolidarnosti, dokaz pa tudi, da »ata Krajger« pristransko »čistijo«, ker sicer bi vsaka, ki še sme delati, morala biti pripravljena danes ali jutri na enako usodo in ne bi bila škodoželjna! — Kar se pa tiče očitanj, da žena ne spada v tovarno, pa prizadevim odgovarjamo, da me to rade pripoznamo, in prepričani bodite, da nas le skrajna beda sili v tovarno; skrb za otroke je vzrok, da dajemo svoje moči tja, kamor nas narava gotovo ni namenila in pomagamo našim možem prislужiti to, kar je za naš obstanek neobhodno potrebno! Zatorej prizadeti! Dajte našim možem tak zaslužek, da bo naša eksistenca zasigurana in lahko se boste otesli nas ženski! Vam, delavke, pa kličemo: Organizacija je vaša zaščitnica, v organizaciji je vaš prostor, zavednost in solidarnost je tisti naš meč, s katerim si bomo priborile človeško budočnost. Zatorej ne kopajte jame drugemu, ampak podajte roko sotrpini in skupno bomo zmagali! — Več odpuščenih delavk.

Povsod, kamor zahajaš, poglej, če imajo socialistično časopisje. Naroča se v Ljubljani, poštni predal 163.

Širi naš tisk! »Napreje«, socialistično glasilo, edini delavski dnevnik, stane mesečno samo 10 Din. — Ali si naročen nanj? Ali so naročeni nanj tvoji prijatelji, znanci in sorodniki? Potrudi se, da razširiš socialistično časopisje, ker le tako

pride med delavno ljudstvo socializem. Ki bo edini spremenil današnje krivične razmere. Če kdo res ne more žrtvovati mesečno 10 Din za dnevnik »Napreje«, naj si ga naroči skupno s svojim prijateljem, ali če je sam, naj si naroči vsaj tedensko številko »Napreje«: »Ljudski Glas«, ki izhaja vsak četrtek in velja samo 2 Din 40 par na mesec.

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 80.50 Din, 1 lira 3.72 Din, 100 avstrijskih kron pa 41 par.

= Letošnja letina. Od vseh strani dohajajo najugodnejša poročila o stanju letošnje letine. Ugodno vreme pospešuje rast in razvoj. Posebno sadja obeta drevje izredno veliko. Dobra letina nas navdaja vsaj z enim upom: v normalnih časih vpliva letina odločilno na cene. V teh nezdravih razmerah, ki v njih živimo, pa špekulacija poganja cene kvišku tudi če je dovolj blaga. Če bo pa letina res takšna, kakoršna se obeta, je upati, da se špekulaciji ne bo posrečilo tirati cene še navzgor in da ostanejo cene vsaj na dosednji višini. Že to bi bila velika pridobitev, če bi cene vsaj enkrat že prenehale svojo pot navzgor.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

RAZNO PERILO

za dame, gospode in deco priporoča tvrdka
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Potrebujem poštenega
tapetniškega pomočnika

kateri je zmožen tapeciranje sten in usnjatega dela. Poizve se v upravi »Napreje«.

Kočijaža

(voznika)

zanesljivega, oženjenega in izprašanega

kurjača

sprejme »Kolinska tovarna« v Ljubljani. Za kočijaža je stanovanje, razsvetljava in kurjava v tovarni.

Ključavničarje,

železostrugarje,
livarje in mizarje

sprejme takoj »SMEV«, strojna tovarna v Bjelevaru. Plača po urah do K 20.—; v akordu za služek znatno večji.

Inserirajte v Napreju.

Sprejmejo se 3 prikojevalci

izvežbani, prvovrstni, trezno moči. Ponudbe na pisarno: Konfekcijska tovarna »FRANDE«, Ljubljana, Emonska cesta št. 8. Istotam se odda zanesljivim krojačem proti kavčiji delo na dom. Spretni, zanesljivi in trezni delavci se pa sprejmejo v tovarno.

Prva produktivna zadruga krojačev

r. z. z. o. z. v Ljubljani

naznanja tem potom, da se v smislu sklepa zadnjega občnega zbora dne 28. decembra 1921

nahaja v likvidaciji.

Podpisani likvidatorji pozivljajo tem potom vse upnike, da pri-
glasijo svoje terjatve do 1. avgusta l. 1922.

Za likvidacijo:

Prezelj Anton l. r.

Jesse Anton l. r.

Rozman Janko l. r.

V Ljubljani, dne 3. julija 1922.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

r. z. z. o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 (»BALKAN«)

Uvoz Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki
vseh vrst. — Kolonijalno špecerijsko
blago, spirituose, mast, slanina, mesni
izdelki. Izvoz

Telefon 336. Brzojavni naslov: Nakupovalna Ljubljana.
Čekovni račun št. 10.473.

Konsum. društvo rudarjev v Hrastniku

vpisana zadruga z omejenim poročtvom

sprejema hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4 %.

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 576 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež K 120.201.82.

Društveni delež K 17.103.71.

Blagovni promet za l. 1919/20 je znašal K 2.963.093.48. Delež znaša K 100.—.

Član postane lahko vsak.